

การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างของระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน
และระบบทศนิยมของคิวอี้สำหรับหนังสือกฎหมายไทย

นางสาว จุฑามาศ วรินทร์เวช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปรัชญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-164-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018619 I 15841352

A COMPARATIVE STUDY OF STRUCTURE IN SCHILLER'S CLASSIFICATION,
LIBRARY OF CONGRESS CLASSIFICATION AND DEWEY DECIMAL CLASSIFICATION
FOR THAI LAW BOOKS

Miss Chutamart Warindarawej

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-164-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างของระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์ ระบบ
หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้สำหรับหนังสือกฎหมายไทย
โดย นางสาว จุฑามาศ วรินทร์เวช
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ชลัยพร เหมะรัชตะ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

ผ. รัชตะ
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชาภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อัมพร ทีชะระ
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อัมพร ทีชะระ)

ชลัยพร เหมะรัชตะ
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ชลัยพร เหมะรัชตะ)

ศจี จันทวิมล
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล)

วนิดา สุรวดี
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนิดา สุรวดี)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จุฬามาศ วรินทร์เวช : การศึกษาโครงสร้างของระบบการจัดหมู่หนังสือซิลเลอร์ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้สำหรับหนังสือกฎหมายไทย (A COMPARATIVE STUDY OF STRUCTURE IN SCHILLER'S CLASSIFICATION, LIBRARY OF CONGRESS CLASSIFICATION AND DEWEY DECIMAL CLASSIFICATION FOR THAI LAW BOOKS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ชลัษเฐียร เหมะรัชตะ, 223 หน้า: ISBN 974-581-164-5

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโครงสร้างระบบการจัดหมู่หนังสือซิลเลอร์ การจัดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้สำหรับหนังสือกฎหมายไทย และศึกษาเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของระบบการจัดหมู่ทั้งสามระบบ

จากการศึกษาโครงสร้างของระบบการจัดหมู่หนังสือซิลเลอร์ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้จากเอกสาร ปรากฏว่า ระบบการจัดหมู่หนังสือซิลเลอร์มีโครงสร้างของระบบเหมาะสมกับหนังสือกฎหมายไทยมากกว่าอีกสองระบบ อีกทั้งผลจากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์จำนวน 7 คนจากห้องสมุดที่มีหนังสือกฎหมายจำนวน 7 แห่ง ปรากฏผลว่า ระบบการจัดหมู่หนังสือซิลเลอร์มีข้อดีมากกว่าอีกสองระบบเช่นกัน และผลจากการสำรวจบัตรรายการหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดกฎหมายจำนวน 3 แห่ง โดยใช้เกณฑ์หัวเรื่อง 676 หัวเรื่อง ปรากฏว่า ระบบการจัดหมู่หนังสือซิลเลอร์มีเลขหมู่ตามเกณฑ์หัวเรื่องมากที่สุดคือ 487 หัวเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 72.04 ผลการศึกษาในส่วนนี้สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1 ที่กำหนดไว้ว่าการจัดหมู่หนังสือซิลเลอร์มีโครงสร้างของระบบเหมาะสมกับหนังสือกฎหมายไทยมากกว่าระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้

จากการศึกษาระบบกฎหมายจารีตประเพณี ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดลำดับความสำคัญและการแบ่งแยกประเภทของกฎหมาย และจากการศึกษากฎหมายอเมริกันซึ่งเป็นกฎหมายในระบบกฎหมายจารีตประเพณี ปรากฏว่า มีข้อแตกต่างจากกฎหมายไทยซึ่งเป็นกฎหมายในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรในเรื่องลักษณะของกฎหมายลายลักษณ์อักษร ลำดับชั้นของกฎหมายลายลักษณ์อักษร ตลอดจนแหล่งที่มาของกฎหมายในลำดับตุติญมิ ดังนั้นระบบการจัดหมู่หนังสือทั้งสามระบบซึ่งสร้างขึ้นเพื่อจัดหมู่หนังสือกฎหมายในห้องสมุดของสหรัฐอเมริกาจึงไม่เหมาะที่จะนำมาใช้กับหนังสือกฎหมายไทย ดังนั้นจึงสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2 ที่กำหนดไว้ว่า การจัดหมู่หนังสือซิลเลอร์ การจัดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้ สร้างขึ้นสำหรับจัดหมู่หนังสือในห้องสมุดของต่างประเทศ ซึ่งมีระบบกฎหมายแตกต่างไปจากของไทย

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.....
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C010435 : MAJOR LIBRARY SCIENCE

KEY WORD : THAI LAW BOOKS/SCHILLER'S CLASSIFICATION

CHUTAMART WARINDARAWAJ : A COMPARATIVE STUDY OF STRUCTURE IN SCHILLER'S CLASSIFICATION, LIBRARY OF CONGRESS CLASSIFICATION AND DEWEY DECIMAL CLASSIFICATION FOR THAI LAW BOOKS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. CHALAI PORN HEMARAJATA, 223 pp. ISBN 974-581-164-5

This purposes of this research are to study the structures in Schiller's Classification, Library of Congress Classification and Dewey Decimal Classification and to compare the advantages and disadvantages of these three systems.

From a study of the structures of Schiller's Classification, Library of Congress Classification and Dewey Decimal Classification has the most suitable structure for the Thai law books than the other two systems. The result of the interviews of seven librarians from seven libraries that have law books also affirms that the Schiller's Classification is more advantageous than those other two systems. From a survey of the catalog cards for Thai books in three legal libraries which are based upon 676 subject headings, the Schiller's Classification has more classification numbers according to the subject headings; i.e. 487 subject headings or 72.04 percent. The result of this study is in compliance with the first assumption which states that the structure of Schiller's Classification is more suitable for Thai law books than those of the Library of Congress Classification and Dewey Decimal Classification.

It appears from the study that the differences between the common law and the civil law are the priority arrangement and the division of categories of law, and the differences between the American law which is a civil law are the titles and order of the civil law as well as the secondary sources. Consequently, the three classification systems established for classification of law books in the U.S. libraries are not suitable for the Thai law books. This is in accordance with the second assumption which states that the Schiller's Classification, Library of Congress Classification and Dewey Decimal Classification were established for the libraries of other countries where the legal system is different from that of Thailand.

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เกิดจากแนวความคิดของคุณกิติพงศ์ อรุณพัฒน์พงศ์ แห่งบริษัทเบเคอร์ แอนด์ แมคเคินซี จำกัด ผู้ซึ่งเห็นความสำคัญของห้องสมุดเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ชัชชัยพร เหมะรัชตะ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ซึ่งได้สละเวลาตรวจสอบ แก้ไข ชัดเกล้าถ้อยคำสำนวน และคำแนะนำนับการ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อัมพร ทีชะระ รองศาสตราจารย์ศจี จันทวิมล และผู้ช่วยศาสตราจารย์วันิดา สุรวดี ผู้เป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ซึ่งได้กรุณา ให้คำปรึกษาในการทวิวิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณบรรณารักษ์ห้องสมุดทั้ง 7 แห่งที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณจินตนา สุทธิ เรือง และคุณสุชัญญา จีระพันธ์ ซึ่งให้ทั้ง ความรู้ กาลังใจ ตลอดจนข้อมูลเพิ่มเติมอีกเป็นจำนวนมาก

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมารดา คือ คุณเจริญ วรินทร์เวช ซึ่งเป็นผู้ผลักดันและให้ กาลังใจในการเรียนระดับปริญญาโทจนสำเร็จ และขอขอบคุณ คุณชัชวาลย์ อาชีวะวานิช ปิยมิตร ผู้คอยปลอบโยน ช่วยเหลือและให้กาลังใจแก่ผู้วิจัยนยามท้อแท้ตลอดมา นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณนารัตน์ จันทร์วีระยุทธ คุณวิวิทย์ วรินทร์เวช ที่ช่วยเหลือเก็บข้อมูลให้ด้วยความมาสำใจเป็น อย่างยิ่ง สุดท้ายขอขอบคุณ คุณเบญจมาศ เทียงงามดี คุณจินตนา บุญรอด และคุณทวีศักดิ์ ใจศิริ ที่ช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จจุสว่างมาด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมุติฐาน.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	7
2. การจัดหมู่หนังสือกฎหมาย.....	8
การจัดหมู่หนังสือกฎหมาย.....	8
ระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์.....	9
แผนการจัดหมู่ขั้นต้น.....	9
การจัดหมู่ในแต่ละระบบกฎหมาย.....	13
การแบ่งย่อยโดยใช้เลขแบบแผน.....	18
การแบ่งหมู่สำหรับวิทยานิพนธ์และจุลสาร.....	19
ดรรชนี.....	20

บทที่

หน้า

การจัดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน.....	20
การจัดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน หมวด K.....	22
ดรรชนี.....	26
ระบบทศนิยมของดิวอี้.....	26
หมวด 340 กฎหมาย.....	28
ดรรชนี.....	31
แผนการจัดหมวดย่อย 343 และ 347 สำหรับหนังสือกฎหมายไทย ของหอสมุดกลาง กระทรวงยุติธรรม.....	31
ระบบกฎหมายกับหนังสือกฎหมาย.....	34
ระบบกฎหมายจากรีดประเพณี.....	34
ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร.....	35
กฎหมายอเมริกัน.....	36
ประเภทของกฎหมายอเมริกัน.....	39
หนังสือกฎหมายอเมริกัน.....	40
กฎหมายไทย.....	41
กฎหมายมหาชน.....	41
กฎหมายเอกชน.....	43
กฎหมายระหว่างประเทศ.....	43
ลำดับชั้นของกฎหมายไทย.....	44
หนังสือกฎหมายไทย.....	44
ตัวบทกฎหมาย.....	44
กฎหมายแผ่นดิน.....	45
กฎหมายท้องถิ่น.....	47
ราชกิจจานุเบกษา.....	47
รายงานการประชุมร่างกฎหมาย.....	48
รายงานการประชุมรัฐสภา.....	49
คำพิพากษาศาล.....	49

บทที่	หน้า
คำสั่งคำร้องของศาลฎีกา.....	43
คำวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญ.....	43
คำรากฎหมายและคำอธิบายกฎหมาย.....	44
3. การดำเนินการวิจัย.....	53
วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2.....	64
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	129
สรุปผลการวิจัย.....	129
อภิปรายผล.....	133
ข้อเสนอแนะ.....	136
รายการอ้างอิง.....	137
ภาคผนวก ก.	141
ภาคผนวก ข.	158
ประวัติผู้เขียน.....	223

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. การเปรียบเทียบโครงสร้างระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์ ระบบหอสมุดรัฐสภา และระบบทศนิยมของดิวอี้	33
2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของระบบกฎหมายจารีตประเพณี และระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร	36
3. เปรียบเทียบกฎหมายอเมริกันกับกฎหมายไทย	51
4. ระบบการจัดหมู่หนังสือของห้องสมุด 7 แห่ง	58
5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการทำให้เลขหมู่หนังสือกฎหมายไทย	59
6. เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้จากความคิดเห็นของบรรณารักษ์	62
7. การเปรียบเทียบเลขหมู่ของระบบการจัดหมู่หนังสือซีลเลอร์ ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบทศนิยมของดิวอี้ กับเกณฑ์หัวเรื่องภาษาไทยสาขานิติศาสตร์	66